

O avtorju

Rafael Terpin je na Akademiji za likovno umetnost diplomiral leta 1969 pri prof. Mariju Preglju, Nikolaju Omersi in Maksimu Sedeju. Že v študentskih časih je začel preučevati rovtarsko krajino in ostal njen zvest raziskovalec vse do danes. Zanimajo ga področja etnologije, ljudskega slovstva, stavbarstva in arhitekture. V njegovih delih so zapisani in izrisani mnogokrat žal že izginuli svetovi rovtarskih hribov in dolin, zato nosijo slike, risbe in zapisi pomembno dokumentarno vrednost. Ustvaril jih je po fotografijah in skicah, ki jih je naredil na preštevilnih pešpoteh. Pozabi časa je iztrgal stotine domačij na Idrijskem in Cerkljanskem ter rudarskih hiš v Idriji. Je tudi pisec literarno-domoznanskih, planinskih in naravoslovnih prispevkov. V zadnjih letih je svojo pozornost posvetil botaniki. Upodobil je že več kot štiri tisoč rož in gob za naslikan herbarij, med njimi tudi primerke iz Scopolijevih nahajališč.

Za uspešno in ustvarjalno delo na področju kulture in umetnosti mu je Občina Idrija leta 1987 podelila Pirnatovo nagrado, za življenjsko delo pri ohranjanju idrijske rudarske zgodovine in etnologije idrijsko-cerkljanskega podeželja pa leta 2022 nagrado Jožefa Mraka.

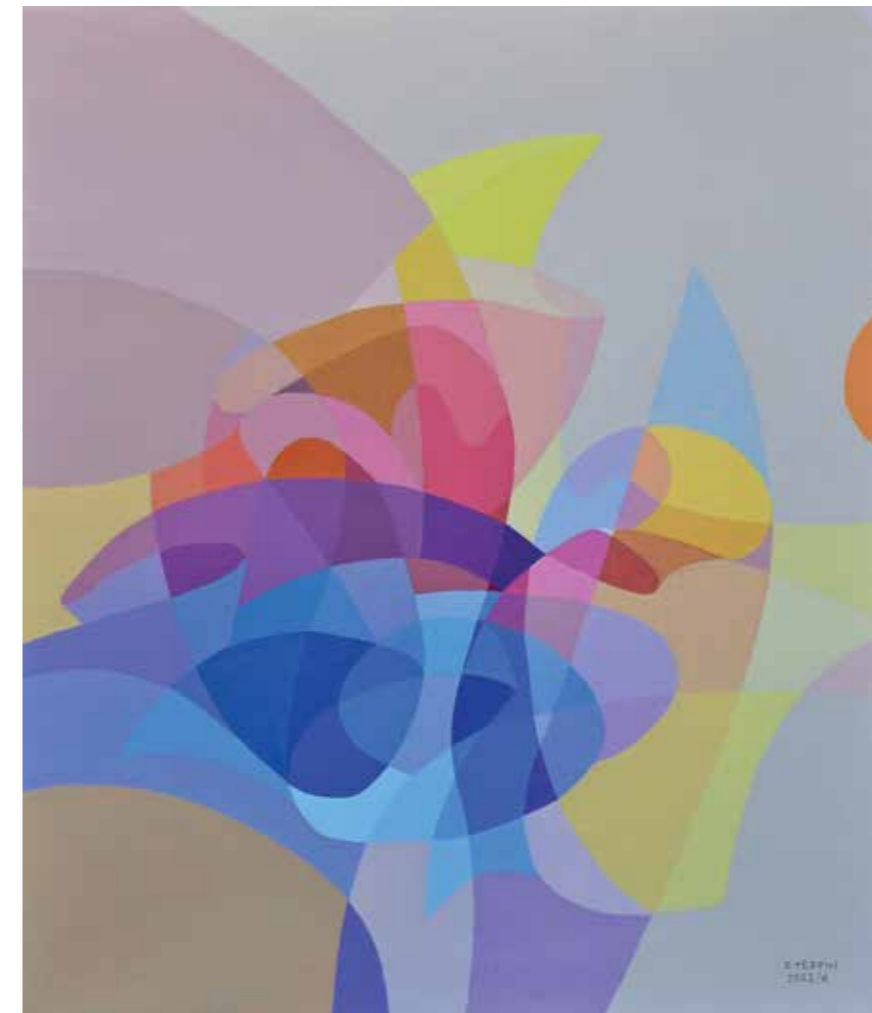
Urnik ogleda:

21. 4.–30. 4.: od torika do nedelje od 10. do 17. ure
1. 5.–4. 6.: vsak dan od 10. do 19. ure

Galerijski list št. 79 | Izdal in založil: Mestni muzej Idrija – muzej za Idrijsko in Cerkljansko | Organizacija: Nastja Dejak | Besedilo: Anamarija Stibilj Šajn, Nastja Dejak | Fotografije del: Ivan Laharnar | Fotografija avtorja: Robert Zabukovec | Pregled besedila: Urša Černilogar | Oblikovanje: Barbara Kokalj Bogataj | Tisk: Mipos d.o.o. | April 2023
Dogodek bomo fotografirali za namene promocije razstave in obveščanja javnosti.
Razstavo sta podprla Ministrstvo za kulturo RS in Občina Idrija.

že 70 let
vaš Mestni muzej Idrija

Rafael Terpin ABSTRAKCIJE

**Vabljeni na odprtje razstave
v četrtek, 20. 4. 2023, ob 19 uri.**

Idrija, Razstavišče Nikolaja Pirnata na gradu Gewerkenegg

V kulturnem programu bo sodelovala učenka Glasbene šole Idrija Anneli Prezelj.

Akademski slikar Rafael Terpin je s svojim dolgoletnim ustvarjanjem vedno znova potrjeval krajinsko usmerjenost, ki ga je vodila v slikovita rovtarska območja, razprostirajoča se preko idrijskega in cerkljanskega hribovja vse do tolminskih predalpskih vrhov, ki predstavljajo slikarjev ožji in širši življenjski prostor. Najraje je slikal elementarno lepoto narave, hribe, pa grape in soteske v porečju zgornje Idrije. V obsežnem opusu je poleg poklona naravi razkrival tudi zanimanje za kulturno oziroma urbano krajino, povezano z domačim ambientom. Ustvarjal je podobe samotnih hribovskih kmetij in Idrije z njenimi tipičnimi vedutami ter pogled usmerjal na specifično arhitekturo tega najstarejšega slovenskega rudarskega mesta.

»Slika je le druga beseda za čustvo.« je misel, ki jo je zapisal John Constable, angleški krajinarski velikan.

Pripovedno-izpovedna vsebina, na katero prisega Rafael Terpin, je močno emocionalno občutena, saj je v njej prisotno avtorjevo pristno in globoko čutenje, še več, čutiti je njegovo posebno naklonjenost, ljubezen in zraščenost s tem prostorom, ki je njegov, ki ga pozna in v katerem vselej znova odkriva znane in tudi manj znane koticke. Po svojem svetu nadvse rad pohajkuje ter pri tem ubira različne korake. Pogosto dobesedno vzame pot pod noge, vselej znova pa ga, kot liričnega pripovedovalca, zvabijo poti, na katerih dela likovne korake.

Čeprav je bil za avtorja zunanji milje vedno navdihujoč, pa ni slikal njegove veristične podobe, temveč svoj odnos, svoje misli in čutenja do izbrane motivne snovi. Umikal se je od ustaljenih ikonografskih shem v svet barv. Interpretacije je vedno zaupal prav njim, saj mu barve pomenijo vse. So njegovo temeljno likovno izrazno sredstvo. Kot izvrsten in subtilen kolorist je prav skozi barvo uresničeval percepcijo prostora in časa. S čistimi barvnimi ploskvami različnih nians in tonskih gradacij je sestavljal kompozicije prostorskega obraza, uresničeval njegovo konfiguracijo in zajemal njegovo tektoniko. Sprehajal se je skozi naravni časovni krogotok in lovil dnevne atmosfere s hipno spreminjajočimi se svetlobnimi stanji.

Čeprav je Rafael Terpin skozi leta razpiral različne možnosti barvnega in kompozicijskega oblikovanja, je bila njegova poetika ves čas odraz notranje, izrazito osebno intimne orientacije. S svojim najnovejšim ciklom del, ki je nastajal v času epidemije covid-19 leta 2022, je naredil pomemben ustvarjalni premik. Na osnovi močne in nezamenljive likovne identitete je odločno prestopil prag podob, vezanih na realnost, in vstopil v sfere abstrakcije. Njegove slike so postale čisti likovni organizmi, ki mu predstavljajo izhodišče za nadgrajevanje ukvarjanja z barvo. Tako je svoje osrednje zanimanje še dodatno poglobil in k njemu pristopil še bolj likovno raziskovalno in analitično. Avtor sistematični študij barvnih odnosov uresničuje med jasno začrtanimi ploskvami, s katerimi sestavlja čvrste, hkrati pa dinamične konstrukcije.

Slikar, ki vedno ustvarja v serijah, je tudi tokratna dela zaokrožil v cikel petdesetih slik, v katerih ohranja na novo izbran interpretativni način in ritem. Slike odražajo izjemno ustvarjalno koncentracijo in enovitost znotraj skrbno zasnovanih variacij. Njegove pokrajine so bile najpogosteje horizontalno orientirane, tokrat je izbral slikovne formate z nekoliko daljšo pokončno stranico in kompozicijam dal vertikalni poudarek. V simbolnem smislu je to prehod od materialnega v duhovne sfere, v prenesenem pomenu pa bi lahko rekli, da se je tudi s tem od resničnih vizualnih zaznav dvignil v sfere interpretacij, v katerih utripa ustvarjalčev duh, ki je edini vir in izvir ustvarjalnih dejanj.

Za avtorja je risba pot do slike. Tako je osnovo zaupal prav risbi, virtuoznemu plesu črtne sledi po platnu. S tekočo, aktivno linijo je zasnoval igro oblik, površino pokril z grobim nanosom, nato pa ploskve znotraj obrisne konture večplastno napolnil s finimi, homogenimi ploskovnimi nanosi. Ubrani, pa tudi drzni barvni sestavki postanejo čudovit in fascinanten koloristični kalejdoskop. V njem so linije tiste, ki učinkujejo kot vezni člen, saj povezujejo slikovno dogajanje ter omogočajo oblikovna prehajanja in variiranja.

Na slikovnih ploskvah je najpogosteje uporabljeno načelo križne kompozicijske gradnje, ki ima historično vlogo in simbolni pomen. Oblike se koncentrirajo predvsem v centralnem delu in nato zalebdijo v prostoru, kar daje celoti občutek lahkotnosti in prehajanja v univerzum. Terpin sestavlja barvne ploskve in samo z barvami, brez perspektivnih načel ustvarja prostor, včasih celo prostor v prostoru, saj posamezne ploskve kot nekakšne špranje poglobljajo iluzivni občutek.

Kljub stremljenju po eksaktnosti oblik, ki urbanizirajo slikovni oder, pa vrh slikarjevih zanimanj predstavljajo barve, saj je Terpin izrazit kolorist. Barve dajejo obrisom notranji, likovni pomen. Avtor pravi, da je paleta izvir vsega, da je najlepša slika. Omogoča mu ustvarjanje in raziskovanje, nedvomno tudi doseganje odličnih likovnih rezultatov. Ustvarjalni proces se začne s premišljeno izbiro barv, z vzpostavitvijo barvnega koncepta, ki ga izgrajuje skozi soočanja in ocenjevanja sosednjih barv, raziskovanja odnosov, kontrastov in harmonij, pa tudi barvnih količin, ki so odvisne od velikosti posameznih barvnih ploskev. Skratka, avtor se analitično ukvarja z vsemi lastnostmi barv: s toploto, svetlobo, močjo in čistostjo. Pri tem slikovni oder postane premišljena in perfekcionistično izvedena likovna igra, postavljena na trdne temelje slikarjeve senzibilnosti, načel likovne sintakse, znanj in izkušenj. Čeprav barve najpogosteje povezujemo s čustvenimi odzivi, avtor oblikovanje z barvami podvrže razumski kontroli, tako barvni teoriji, barvni sistemati in komponiranju barv. Njegova paleta je na široko odprta, le črne ni na njej. Tople vrednosti postavlja ob hladne, s toplino iluminirane barvne vrednosti vodi v kontrapunkt s senčnimi, bolj zamolklimi. V stopnji ali moči učinkovanja neke čiste barve lahko vidimo barvno intenzivnost. Barvno čistost pa odkrivamo v stopnji barvnosti oziroma kromatičnosti nekega barvnega tona in barvnega odtenka.

Avtor ustvarja samosvoje, včasih tudi neobičajne kombinacije. Ukvarja se z barvnimi kontrasti in raziskuje številne možnosti, ki jih ta lastnost barv nudi. Z mešanji, stopnjevanji, tehtanji barvnih mas in ugaševanji pa vselej znova dosega barvno harmonijo. Vzpostavlja namreč *poseben tip odnosov med dvema ali večimi barvnimi toni in barvnimi odtenki, ki v gledalcu proizvede doživljaj skladnosti, občutek optične uravnovešenosti in estetskega zadovoljstva.* (Muhovič, Jožef: Leksikon likovne teorije. Celje, Celjska Mohorjeva družba, 2015)

Terpinova najnovejša, abstraktno zasnovana dela so rezultat ustvarjalčevega raziskovalnega duha, njegovega poguma in celo drznosti. So brezkompromisno sledenje sebi, svoji notranji vokaciji, želji po ustvarjanju podob s prepoznavno avtorsko identiteto in hkrati z novo orientacijo. Odločil se je biti drugačen – abstrakten. Svoje slikarstvo je očistil vseh formalnonaturalističnih interpretacij. Z na bistveno omejenimi in skrajno izbrušenimi sredstvi je potrdil svoj ustvarjalni karakter. Utrdil in nadgradil je vse tisto, kar je razvijal skozi leta predanega in vztrajnega dela. Sprememba je velika, a pot je bila na nek način logična, saj je njegova motivna snov, ne da bi zanikala vsebinsko bistvo, postopoma postajala reducirana na bistveno ter urejena in prečiščena z geometričnim pridihom.

Rafael Terpin je barvo ponovno postavil na piedestal, jo dvignil še više, ji dal prefinjenost in sofisticiranost. Dejstvo je, da je avtor v tem ciklu še močnejši, še bolj likovno krepak. A ob tem ostaja tih in skromen. »Zavedanje o lastni moči nas dela skromne,« je zapisal Paul Cezanne, avtor, ki je prav tako ljubil barve.

Na nas je, da umetniku Rafaelu Terpinu izrečemo glasno pohvalo.

In, ja, kljub abstraktni zasnovi njegovih del moram povedati, da mi marsikatero daje, ne videnje, ampak čutenje krajine.

*Anamarija Stibilj Šajn,
umetnostna zgodovinarica in likovna kritičarka*